

AU RELAIS @ PIETIE'S

(De mosselmoord)

De gruwelijkste gebeurtenissen doen zich voor op de vreedzaamste plaatsen. Neem nu het dubbele dorp Spiere/Espierres-Helkijn/Helchin (gefusionneerd in 1977), rustig hurkend op de taalgrens in het westzuiden van België, weifelend tussen Occidentaal Vlaanderen en Hainaut. Het dorp herademt nadat het in de loop der eeuwen (vooral door zijn strategische ligging) vaak het decor was voor schermutselingen en wreedheden.

Eindelijk rust, na pakweg WO II. De inwoners groeien op, sterven af, en worden vervangen door verse inwoners. Op kleine schaal wordt er ook wat geïmmigreerd en geëmigreerd, met mate. Er heerst bereidwilligheid, ja: gretigheid tot leven; men staat elkaar niet naar dat leven. AD 1995 ondergaat het dorp zelfs een facelift, teneinde klaar te zijn om de 21ste eeuw binnen te stappen.

Wijd gesperd is dan ook de ontzetting van de totale bevolking (*population* anno 2010: 2 139 zielen) wanneer zich eind eerste decennium van het nieuwe millennium de fameuze mosselmoord voordoet. Een mosselvendetta in het holst van het binnenland? In deze beemden van Schelde en Spierekanaal? Welzeker. Ooit voeren de Noormannen hier de binnenwateren op, nu is het de beurt aan de mosselmannen.

Ondanks of juist dankzij zijn rustige ligging kon Spiere/Helkijn op behoorlijk wat horeca bogen. Men wil al eens wat verorberen in een pastorale omgeving. Onvermijdelijk hierbij was dat tijdens de zomermaanden al deze gelegenheden mosselen serveerden. Het woord *zomermaand* heeft immers een r. *De Vliegende Hollander, De Krakeling, Escout-Plage, Saint-Michel* en *Poseidon* hadden niet alleen o.a. mosselen op hun kaart staan, maar organiseerden om de haverklap ook extra mosselfestiviteiten. Zo ontstond wedijver, waarbij de prijs voor zo'n kilootje zeematrasjes een bepalende rol speelde. Drie van de vijf *horecanen* vroegen een 'serieus' restaurantbedrag voor zo'n kilogram lekkers uit de zee. Dat waren de grotere restaurants, waar je niet zomaar een pint aan de toog kon krijgen. De twee andere 'tussensoorten' vroegen een gematigder prijs, en bovendien kreeg je bij de ene anderhalve kilo, en bij de andere was het zelfs à volonté. Maar... er was nog een kok die deze brij bedierf. Die was de grootste oorzaak van alle mosselellende.

Au Relais @ Pietie's was dus geen restaurant. Verre van: het was een fantastische bruine kroeg op een strategische hoek langsheen de hoofdweg door Helkijn. Dat 'fantastisch' geldt zowel voor 'kroeg' als voor 'bruin'. Bruiner kon patron Piet het niet bakken. In het voorportaal van de Vlaamse Ardennen stond deze hoektand van Helkijn stevig te meesmuilen en te grimlachen. Het was bekend: wie hier binnenkwam, was niet van een kleintje vervaard. En vele kleintjes maken een groot. Deze hemel- en hellevaarten van alcohol, stevig gedirigeerd door Piet ('Pietie'), vroegen echter op gezette tijden om vast voedsel. Wat kon je in dit geval feestelijker, zomerser en Belgischer bekokstoven dan een gezonde pot mosselen?

Moules/mosselen – handig en happig, besprenkeld met nectar uit de gaarden. *Au Relais @ Pietie's* werd een stevige streep door de zomerse kwartaalrekeningen van de omliggende restaurants: patron Piet vroeg amper 7,50 € per kilogram eetbare geschelpte. Ze waren nog het lekkerst ook, ze hadden een heel speciale smaak, en bovendien waren ze het grootst. En... à volonté! Niet te doen dus voor de *horecanen* van de etablissementen met de klinkende namen.

'Franse prijs,' verdedigde Piet zich. 'Zelfs in de omgeving van Le Touquet en Dieppe en noem maar op kosten ze ook 7,50 *euroots*. Vooral in de stadjes en dorpen aan de zee.'

'Ja, maar dat zijn kleintjes!'

'Maar heel lekker, potverdorie!'

'Ge krijgt er wel geen saus bij.'

'Nee, de Franse keuken, zwijgt... '

'Ze zijn wel lekker ginder, die zeematrotsjes.'

'Ja, maar g'et gelijk: 't is daar zonder veel *tantemaren* dat ze de beestjes voor uw neus zetten hé!'

'Maar ge moet daar uw frieten ten minste niet apart betalen.'

'n Mossel aan zee hééft toch iets hé... '

'Maar hier zijn ze veel groter hé. Zelfs die chique restaurants hebben geen zulke grote.'

'Nergens vind je mosselen als in de *Relais*'.

Tant pis voor de chefs van *De Vliegende Hollander*, *De Krakeling*, *Escout-Plage*, *Saint-Michel* en *Poseidon*, veroordeeld tot het binnenland en beemden met binnenwateren.

Hoe betrok Piet van de *Relais* zijn speciale mosselen? Dat was de vraag die de andere uitbaters onrustige dagen en nachten bezorgde. Van elkaar wisten ze verdomde goed hoe en waar ze hun zeevruchten bunkerden. Sommigen werkten

zelfs samen in dat verband. Maar die Pietie!?! Hij wiens *boîte* vooral de valavonden en nachten open was en die zelf overdag in soesland vertoefde? Wanneer en hoe gebeurde dan een en ander? Verdween hij ook niet vaak enkele uren uit zijn café, het territorium achter de toog toevertrouwend aan een tweetal spitszusters? De nijd van de kookbroeders betrof ook het feit dat *Au Relais @ Pietie's* geen restaurant was, maar een doodgewoon café, zeg maar: kroeg. Op de eenmalige affiches die hij liet drukken, toverde mosselman Piet dan voor de gelegenheid de titel 'smulkroeg' tevoorschijn. Hij kende verder nog enkele trucjes en ingrepen om boetes of verboden te omzeilen – laveren kon deze binnenschipper prima. Zo haalde hij zich de mosselwoede van menig restaurateur uit de streek op de hals.

Medio augustus – de jaarlijkse kermis naderde – barstte de mosseloorlog in volle hevigheid los. De gemoederen werden nog verhit. De eetgelegenheden overtroefden elkaar met affiches en evenementen, maar aan hun mosselprijzen veranderden ze niets. Piet ook niet. Hij bleef trouw aan zijn 7,50 € en organiseerde twee keer per week een mosselavond in de *Relais*.

Het volk trok er massaal naartoe: de caféruimte, het terras en de 'binnenkoer' stroomden vol, en de andere restaurants bleven op hun honger zitten. Des nachts werd *@ Pietie's* vaak het lied 'Samen kennen wij de mosselman' aangeheven, en vlakbij bleven zelfs enkele kermiskramen tot laat in de nacht open.

Op een van die fameuze mosselavonden bleven zowel het schietkraam van *Ronni Pepperonni* als de rupsbaan *Mister Speedy* lang open. Geflikker, geknal, geraas en gegil alom. Pas nadat een tweetal nachtbrakers van op de rups met middelpuntvliedende zwaartekracht de kots uit hun lijf hadden gekatapulteerd (even zweefden in het Helkijnse luchtruim boven de kermis ettelijke onverteerde en halfgekauwde mosselen, zich wentelend in een groenachtige melkweg – een vuurspuwer kon hier wat opsteken), sloten *Pepperonni* en *Speedy* met besliste gebaren hun kramen. De buit was binnen; de mosselvreter hadden nog behoorlijk veel kermiscenten verschoten en verroetsjt.

Toen viel het plotseling iedereen op. Pietie ontbrak. En hij had al ontbroken op de kermis. Binnen in de *Relais* (vlak tegenover het pleintje waar de kermiskramen stonden) brandden de lampen nog wel. De beide spitszusters hingen er nog aan de toog, uitblazend van de gigantische sjouw-, afbraak- en vaatwerken na de vreet- en zuippartij, maar de mosselpatron zelf was spoorloos. Enkele kermisgangers en -gangsters waadden de *Relais* wederom binnen, *one for the road*. De nachtverpleegsters mompelden en knikten dat het goed was, *nog ene, de laatste*.

Piet?

Pietie?

Omgaand in bed @ Pietie's?

Gekapseid @ Pietie's?

De twee medestanders monkelden samenzweerderig. Na enig aandringen, aan de juiste kant van de toog, kreeg de plaatselijke psycholoog het er toch uit, al was het *the lager talking*.

'Pietie is mosselen plukken in de Schelde. Er liggen weer een paar binnenschepen.'

'IS MOSSELEN PLUKKEN,' echode de psycholoog voor iedereen op z'n toeters, en toen fronste hij zijn wenkbrauwen, en dat deed toen iedereen ook, en ze keken vragend naar de vrouwen.

'De Schelde? Mosselen?'

'Welja, de Schelde hier vlakbij. I' Escaut, weet je wel.'

'Mosselen die wij vanavond en de vorige keren... '

'Kijk, kijk: daar moet ge zolang voor geleerd hebben. Nooit gehoord van de mosselen die aan de rompen van de binnenschepen hangen? De aloude Scheldemossel? Honderden en honderden zijn het er, hele trossen.'

'Ja maar: zijn dat dan geen zoetwatermosselen? Die gebruiken ze om aquariumwater te zuiveren! En ze voederen er daarna de vogels mee!'

'Maar nee: het zijn letterlijk ingevoerde of binnengevoerde mosselen hé; ze komen gewoon met de schepen mee. Ze zijn eraan vastgezogen. Ze zijn... eh... zijn mobiel. Ze zijn een beetje zout en een beetje zoet.'

'... vandaar die speciale smaak... '

'Herontdekking en herwaardering van de Scheldemossel!'

'Het zijn dus eigenlijk bootmosselen.'

'Ja: je hebt bootvluchtelingen en bootmosselen!'

'Het zijn de beste van allemaal!'

'Geef de bootmosselen asiel @ Pietie's !'

'Ja, en vroeger plukten ze die bij hopen. Ze doken gewoon de schepen tegemoet of achterna.'

'Pietie wacht wel tot ze eventueel stilliggen. Hij is nu met zijn bootje, een duiklamp en wat snorkelmateriaal en een oud brandweerpak in het Scheldewater aan het ploeteren. Hij gaat soms kilometers ver, tot waar ook de grotere plezierboten liggen. Maar de rustende binnenschepen brengen het meest op. En sommige staketsels onder water.'

'Verdomme, ge moet er maar op komen, hé!'

'Ge moet vooral uw geschiedenis kennen, en uw aardrijkskunde.'

'Maar Pietie... in zijn staat... '

‘Hij is altijd in veel staten tegelijk hé. Hij trekt wel zijn plan. Morgenochtend is hij terug. Met twintig, dertig kilo.’

‘Getverderrie...’

‘En morgen trekt hij er weer op uit. Nog meer kilo’s.’

‘7,50 €’ mompelde iemand, ‘7,50 €’.

‘Eh... al die kilo’s... Piet alleen toch niet?’

‘Eh... gewoonlijk krijgt hij hulp. Vanavond was... - geen verder commentaar.’

‘Nee, we noemen geen namen.’

En de beide toogverpleegsters zwegen verder als vermoord.

Verzwijg iets, en het doet ijlings de ronde. Vraag iets geheim te houden, en het wordt wereldnieuws. Noem geen namen, en bij het krieken van de ochtend vallen al de eerste koppen.

De Scheldemossel werd het withete onderwerp van de streek, een week na de hondsdagen. De geallieerde *horecanen* verklaarden de oorlog aan de zoetwatermosselman Pietie, zoals ze hem nu smalend noemden.

Anderhalve kermisweek later – de heksen van de herfst begonnen al hun bezems boven te halen – dobberde Pietie met zijn gezicht en navel naar moeder Aarde gekeerd in de wateren van de dode Schelde-arm ter hoogte van Outrijve. *He slept with the fishes*, met een ongeopende blauwe mossel in zijn afgetapete mond en samengebonden handen en voeten. Hij werd ontdekt door zijn twee priesteressen, die, verontrust over zijn lange wegblijven, de *Relais* in de steek gelaten hadden om hem te gaan zoeken. Ze weenden bitter over de man die zo vaak asiel verleend had aan zovele bootmosselen.

Een legertje chef-koks, obers, garçons en andere keukenpieten werd aan de tand gevoeld.

Probeer iets te weten te komen, en je tast in het duister. Zoek kennis, en je blijft met vraagtekens zitten. Pols naar namen, en hun naam is plotseling *haas*. Over Spiere/Helkijn en aanhorigheden daalde de stilte neer als een glazen stolp over een camembert. Iedereen kroop in zijn schulp. Er werd oorverdovend gezwegen als vermoord.

Onder de getrouwen van de *Relais* werd 7,5 een heilig getal. De rouwmaaltijd na de begrafenis van hun mosselman bestond uit bootmosselen in witte wijn. Maar *Au Relais @ Pietie’s* sloot definitief de deuren. De hoektand van Helkijn was getrokken. Weldra daalde de najaarsmist als een lijkwade over de binnenwateren neder.